

36902 - Dua Adabı

Soru

Dua adabı nelerdir? Nasıl dua edilir, vacipleri ve sünnetleri nelerdir? Duaya nasıl başlanır ve nasıl sonlandırılır? Dünya işleri Ahiret işlerinden önce istenebilir mi? Duada elleri kaldırmanın hükmü nedir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Yüce Allah her şeyin kendisinden istenilmesine hoşnut olduğu gibi kendisinden istenilmediği takdirde kızar. Kendisinden istenilmesini şu ayette belirtmiştir: "Rabbiniz şöyle dedi: "Bana dua edin, duânıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir hâlde cehenneme gireceklerdir." (Ğafir 60)

Dua, din açısından büyük bir konuma sahiptir. Öyle ki Nebi s.a.v şöyle dedi: "Dua ibadetin ta kendisidir." (Tirmizi 3372, Ebu Davud 1479, İbn Mace 3828, Elbani 2590)

İkincisi:

Duanın Adabı:

1-Dua Edenin Rububiyet ve Uluhiyet Tevhidini, Allah'ın İsim ve Sıfatlarında Tevhidi

Gerçekleştirmesi

Zira Allah'ın duaları kabul etmesinin şartı kulun Rabbine itaat etmesi ve ona karşı gelmeyi bırakmasıdır. Yüce Allah şöyle dedi: "Kullarım, beni senden sorarlarsa, (bilsinler ki), gerçekten ben (onlara çok) yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu

bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.” (Bakara 186)

2-Duada Yüce Allah’a Karşı Samimi ve İhlaslı Olmak

Yüce Allah şöyle dedi: “Hâlbuki onlara, ancak dini Allah’a has kılarak, hakka yönelen kimseler olarak O’na kulluk etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti. İşte bu dosdoğru dindir.” (Beyyine 5)

Şüphesiz dua, ibadetin kendisidir. Nebi s.a.v bunu bu şekilde haber vermiştir. Ayrıca ihlaslı olmak duanın kabul şartıdır.

3-Allah’ın Güzel İsimleriyle/Esmaul Hüsna ile Dua Etmek

Yüce Allah şöyle dedi: “En güzel isimler Allah’ındır. O’na o güzel isimleriyle dua edin ve O’nun isimleri hakkında gerçeği çarpıtanları bırakın. Onlar yaptıklarının cezasına çarptırılacaklardır.” (Araf 180)

4-Duadan Önce Allah’ın Ehil Olduğu Övgüleri Sunmak

Fedâle b. Ubeyd r.a’dan rivayete göre o, şöyle demiştir: “Rasulullah s.a.v (mescitte) oturmakta iken bir adam geldi, namaz kıldı, sonra şöyle dua etti: Allah’ım beni bağışla, bana rahmetini ihsan et. Bunun üzerine Rasulullah s.a.v: “Ey namaz kılan, acele ettin; namaz kılıp oturduğun vakit Allah’a layık olduğu şekilde hamd et, sonra bana salât ve selâm et, sonra da yapacağın duayı yap.” buyurdu. Bundan sonra başka biri namaz kıldı. Namazdan sonra Allah’a hamd etti, Peygambere salât ve selâm getirdi. Başka bir şey yapmadı. Bunun üzerine Rasulullah s.a.v. o kimseye: ‘Ey namaz kılan kimse! Dua et, duan kabul edilsin.’ dedi.” (Tirmizî 3476) Başka bir rivayette: “Sizden biriniz namaz kıldığında Allah’a hamd ve sena ile başlayıp Nebi s.a.v’e salat ve selam getirip sonra dilediği şekilde duasını yapsın.” (Tirmizî 3477)

5-Nebi s.a.v’e Salat ve Selam Getirmek

Zira Nebi s.a.v şöyle dedi: “Nebi s.a.v’e salat ve selam getirilmedikçe tüm dualar perdelidir/engellidir. (el Taberani, el Evsat 1/220, Elbani sahihul cami 4399)

6-Kibleye Yönelmek

Ömer b. Hattab r.a'dan rivayetle şöyle dedi: Bedir harbi olduğu gün Rasulullah s.a.v müşriklere baktı. Onlar bin nefer, ashabı ise üç yüz on dokuz kişi idiler. Bunun üzerine Nebiyyullah s.a.v kibleye döndü. Sonra ellerini uzatarak Rabbine:

“Allah’ım! Bana va’dettiğini yerine getir! Allah’ım, bana va’dettiğini ver! Allah’ım, eğer Ehl-i İslam’dan olan şu topluluğu helak edersen (bundan sonra) yeryüzünde sana ibadet edecek kimse kalmaz!” diye niyaz etmeye başladı. Ellerini uzatarak kibleye karşı Rabbine o derece niyazda bulundu ki, nihayet omuzlarından cübbesi düştü... (Muslim 1763)

Nevevi r.h şöyle dedi: Bu hadis gereğince dua ederken kibleye yönelmek ve elleri kaldırmak müstehaptır.

7-Elleri Kaldırmak

Selman r.a'dan rivayetle Resulullah s.a.v şöyle buyurdu:

“Şüphesiz Rabbiniz son derece haya ve kerem sahibidir. Kulu ona elini kaldırdığı zaman, o elleri boş çevirmekten haya eder.” (Ebu Davud 1488, Elbani 1320)

Kişi ellerini kaldırırken avuç içi gökyüzüne doğru açar; bunu yaparken fakirlik, muhtaçlık ve zillet içinde istediklerinin verilmesini umut etme durumunda olur.

Malik b. Yesar r.a'dan rivayet edildiğine göre, Nebi s.a.v şöyle buyurmuştur:

“Allah’tan istediğiniz (dua ettiğiniz) zaman avuçlarınızın içiyle isteyiniz, dışıyla istemeyiniz.” (Ebu Davud 1486, Elbani 1318)

“Elleri kaldırırken eller bitişik mi olur?” konusunda Şeyh İbn Useymin r.h, el Şerhul Mumti 4/25’te ellerin bitişik olduğunu açıklamış ve şöyle demiştir: Ellerin birbirinden uzak olmasının sünnette bir aslı olmadığı gibi alimlerden bize gelen bir bilgi yoktur.

8-Duanın Kabul Edileceğine Dair Allah’a Kesin Olarak İnanmak ve Kalbin Duadan Gafil Olmaması

Nebi s.a.v şöyle dedi: “Allah’a kabul edileceğini gerçekten bilerek dua ediniz. Biliniz ki Allah, umursamazlık ve gaflet içinde yapılan duaları kabul etmez.” (Tirmizi 3479, Elbani 2766)

9-Çokça Dua Etmek

Kişi ister dünyevi ister ahiret ile ilgili olsun her istediğini Rabbinden talep eder, ısrarcı olur fakat kabulü konusunda aceleci olmaz. Nebi s.a.v şöyle dedi: “Bir kul, günah olan veya akrabalık bağlarının kopmasına yol açan bir şey istemedikçe ve acele etmedikçe duası kabul olunur.” “Ey Allah’ın Rasulü! Acele etmek ne demektir?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Kişi: ‘Defalarca dua ettim, ama Rabbimin duamı kabul ettiğini görmedim.’ der. Böylece (duasının hemen kabul edilmediğini görünce) usanır ve dua etmeyi bırakır.” (Buhari 6340, Muslim 2735)

10-Duada Bir Şeyi İsterken Kesin Bir Şekilde İstemesi

Nitekim Nebi s.a.v şöyle dedi: “Sizden biriniz (dua ettiği zaman duada): “Allah’ım! Dilersen beni bağışla! Allah’ım! Dilersen bana rahmet et!” demesin. İsteddiği şeyde kesinlik gösterebilir! “Allah’ım, dilersen bana ver!” demesin. Çünkü Allah’ı zorlayacak yoktur.” (Buhari 6339, Muslim 2679)

11- Yalvarmak, Yakarmak, Arzulamak ve Korku İçinde Olmak

Yüce Allah şöyle dedi: “Rabbimize alçak gönüllüce ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.” (Araf 55)

“Biz de onun duasını kabul ettik ve kendisine Yahya’yı bağışladık. Eşini de kendisi için, (doğurmaya) elverişli kıldık. Onlar gerçekten hayır işlerinde yarışıyorlar, (rahmetimizi) umarak ve (azabımızdan) korkarak bize dua ederlerdi. Onlar bize derin saygı duyan kimselerdi.” (Enbiya 90)

“Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam zikret ve gafillerden olma.” (Araf 205)

12- Duayı Üç Defa Tekrarlamak

Abdullah ibn Mes’ûd r.a’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Bir defa Rasulullah s.a.v Kabe’nin yanında namaz kılarken Ebu Cehil ile bazı arkadaşları da oturuyorlardı. Evvelsi gün bir dişi deve

boğazlanmıştı. Ebu Cehil: “Falan oğullarının devesinin sargısını hanginiz kalkıp alacak ve onu secde ettiği vakit Muhammed’in omuzlarına koyacak?” dedi. Toplumun en şerlisi ileri atılarak onu aldı. Ve Nebi s.a.v secde edince omuzlarının arasına koydu. Bunun üzerine gülüştüler ve birbirlerinin üzerine yanlamaya başladılar. Ben de ayakta bakıyordum. Bir kuvvetim olsa onu Nebi s.a.v’in sırtından atardım! Nebi s.a.v secdede idi; başını kaldırmıyordu. Nihayet bir kişi giderek Fatıma’ya haber verdi. Fatıma hemen gelerek (babasının) üzerinden o sargıyı attı. Sonra onlara dönerek sitemde bulundu. Nebi s.a.v namazını bitirince sesini kaldırdı ve onlara beddua etti. Dua ettiği zaman üç defa eder, bir şey dilediği zaman üç defa dilerdi. Sonra üç defa: “Allah’ım, Kureyş’i sana havale ettim!” dedi. Müşrikler onun sesini işitince gülmeleri kesildi. Ve duasından korktular. Sonra: “Allah’ım, Ebu Cehil b. Hişâm ile Utbe b. Rabia, Şeybe b. Rabia, Velid b. Ukbe, Ümeyye b. Halef ve Ukbe b. Ebi Muayt’ı sana havale ettim!” dedi. (Yedinciye de söyledi ama onu bellemedim.) Muhammed s.a.v’i hak (din) ile gönderen Allah’a yemin ederim ki bu adlarını saydığı kimseleri Bedir harbinde yerlere serilmiş gördüm. Sonra çukura, Bedir çukuruna sürüklendiler.

13-Yiyecek ve Giyeceklerin Helal Olmasına Dikkat Etmek

Ebu Hureyre r.a’dan rivayet edildiğine göre, Rasulullah s.a.v buyurdu ki: Allah Teâlâ temizdir ve ancak temiz olanı kabul eder. Allah Teâlâ peygamberlere emrettiğini Mü’minlere de emretti. Allah Teâlâ buyurdu ki: “Ey Rasûller! Helâl ve hoş olan şeylerden yiyin ve salih amel işleyin.” (Muminun Suresi: 51) Ve yine buyurdu ki: “Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıklardan temiz olanlardan yiyin.” (Bakara Suresi: 172) Sonra uzun yolculuğa çıkmış, saçı dağınık ve toz içinde olan; yiyeceği, içeceği, giyeceği haram olan ve haramla beslenmiş bir adam zikretti. Ellerini gökyüzüne kaldırıp, yâ Rab yâ Rab diye dua eden adam hakkında: “Buna nasıl icabet olunsun?” diye buyurdu.

İbn Recep şöyle dedi: Helal yemek, içmek, giymek ve beslenmek; duanın makbul olmasına sebeptir.

14- Duayı Gizli Yapmak

Yüce Allah şöyle dedi: “Rabbimize alçak gönüllüce ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez.” (Araf 55) Yüce Allah, kulu ve peygamberi olan Zekeriya a.s’i şöyle övmüştür: “Hani o,

Rabbine gizli bir sesle yalvarmıştı.” (Meryem 3)

Duanın makbul olmasının sebepleri, adabı, faziletli yer ve zamanları, dua edenin halleri, duanın kabul edilmemesinin sebepleri, kabul olunmanın çeşitleri ile ilgili detayları öğrenmek için **(5113)** nolu sorunun cevabına bakınız.

En iyisini Allah bilir.